

Liviu Nichiforel
Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava
Str. Universității, nr 13, 720229
02305216664

Domnului Președinte al României, Klaus Iohannis

Ref.: Cerere de reexaminare asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 46/2008

Domnule Președinte,

Mă adresez dumneavoastră în calitate de director al proiectului de cercetare INFORMA – proiect finanțat în cadrul programului cadru de dezvoltare a resurselor umane PN-II-RU-TE-2012-3-0304. Întrucât beneficiaz de fonduri publice pentru desfășurarea unei cercetări privind rolul antreprenoriatului instituțional în sectorul forestier, consider că este de datoria mea să pun la dispoziția administrației prezidențiale unele rezultate necesar a fi luate în considerare în contextul motivării aduse de dumneavoastră privind cererea de reexaminare asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 46/2008 - Codul silvic.

Argumentele desprinse din cercetările noastre fac referire la observația dumneavoastră generală, prin care *intervențiile legislative adoptate în cuprinsul acestei legi, sunt de natură să limiteze activitatea economică a operatorilor economici sau a grupului de operatori economici, având impact asupra mediului concurențial și, implicit, asupra economiei, și să creeze premisa legislativă a unui tratament juridic discriminator*. Vă supunem atenției următoarele puncte:

1. Economia forestieră, prin particularitățile productive, este o ramură economică în care tratamentul juridic a fost, este și va fi *de jure* discriminator, existența unei piețe libere fiind restricționată de necesitatea intervenției statului în direcția menținerii bunurilor publice furnizate de pădure: biodiversitate, funcții de protecție, funcții de recreere etc.
2. Pe lanțul producției lemnoase, principalul operator economic a căruia activitate economică este puternic limitată legislativ este producătorul, în cazul de față, proprietarul de pădure. Astfel, într-o analiză comparativă realizată la nivelul a opt țări, dintre care șase țări post-comuniste, s-a cuantificat gradul de libertate economică de care se bucură proprietarii de pădure. Dintr-un maxim de 20 de grade de libertate economică, proprietarii de pădure din România se bucură doar de 5,8 grade, în timp ce proprietarii din Finlanda au 17,6 grade de libertate, iar cei din Austria 16,2. Dintre țările post-comuniste, Estonia și Letonia au liberalizat cel mai mult drepturile economice ale proprietarilor (12 grade de libertate), în timp ce țări precum Cehia și Slovacia au un grad moderat de liberalizare (7,9 respectiv 7,4).

3. Obligativitatea întocmirii de amenajamente silvice, indiferent de mărimea proprietății, este o formă de limitare a libertății economice a proprietarilor, tratată diferit în context european. Dintre țările integrate în analiză, doar România nu face diferență în momentul de față între tipul de amenajament și mărimea suprafeței aflată în proprietate. Unele țări au o abordare pur liberală, nesolicitând un amenajament în pădurile private (Finlanda, Suedia, Belgia), altele doar în situația în care proprietarul dorește să beneficieze de fonduri publice (Marea Britanie). Franța oferă ca exemplu obligativitatea amenajării pentru suprafețe mai mari de 25 de hectare, iar Polonia pentru suprafețe mai mari de 10 hectare.
4. Liberalizarea serviciilor de administrare a pădurilor este în concordanță cu tendințele anti-trust manifestate la nivel european. Amintim astfel, dezbaterile curente care are loc în Germania privind impunerea serviciilor de administrare privată pentru pădurile private, atâta timp cât forma actuală de administrare, predominantă de stat, intră sub incidența legii anti-trust. Suntem în situația în care statul încearcă să impună limitarea propriului monopol, în ciuda faptului că toți cei implicați pe lanțul de producție nu doresc acest lucru: asociațiile de proprietari doresc în continuare ca administrarea să se facă de către stat, care subvenționează parte din costurile de administrare, iar industria de prelucrare a lemnului insistă că această măsură ar crește costurile de producție a masei lemnoase.
5. Libertatea pieței depinde de *gradul de concentrare* a cererii și ofertei, acesta fiind unul din cei mai importanți indicatori de analiză a unei piețe concurențiale. Din perspectiva ofertei, piața este distorsionată tocmai prin reglementarea producției forestiere, oferta fiind reglementată prin noțiunea de posibilitate. Din perspectiva cererii, dacă există o concentrare ridicată, piața va fi dominată de un număr restrâns de firme, după cum dacă gradul de concentrare este redus, pot exista probleme în impunerea unui grup de concurenți care să direcționeze cererea. Literatura de specialitate oferă indicatori de calcul specifici dreptului concurențial care să fundamenteze valoarea stabilită arbitrar în propunerea actuală ("30% din volumul unui sortiment industrial de masă lemnoasă din fiecare specie, stabilit ca medie a ultimilor 3 ani"). Indicele Herfindahl - Hirshman (HHI) este cel mai popular index de caracterizare a concentrării cererii, combinând atât cota de piață a fiecărei firme, cât și inegalitatea dintre cotele firmelor. Metoda de calcul este bazată pe însumarea pătratelor cotelor de piață ale fiecărei firme. Fundamentarea modului de aplicare a acestui indice nu este însă de competența unei legi organice cum este Codul Silvic, ci este necesară adoptarea unei metodologii de calcul bazată pe acest indicator al concentrării, care să stabilească modul lui specific de aplicare. În situația existenței unor date centralizate prin sistemul SUMAL, indicele Herfindahl - Hirshman (HHI) poate fi calculat atât la nivel național, cât și la nivel zonal, pentru fiecare specie și sortiment industrial, pentru lemnul pe picior sau lemnul fasonat. Conform literaturii de specialitate, un indice HHI mai mare de 0,18 indică un grad ridicat de concentrare. În situația unui grad de concentrare ridicat, piața sortimentului respectiv poate fi reglementată prin plafonarea nivelului maxim achiziționabil de o firmă, astfel încât valoarea indicatorului să rămână în limitele acceptabile metodologic.

Argumentele prezentate arată că, dacă se dorește aplicarea unei politici economice liberale la nivelul operatorilor economici din întregul sistem al producției forestiere, ar fi necesare luarea unor măsuri contrare principalelor puncte critice sesizate în motivarea dumneavoastră, respectiv: creșterea libertății economice la nivelul proprietarilor forestieri, liberalizarea serviciilor de administrare privată a pădurilor și asigurarea unui nivel competițional corespunzător pe piața primară a lemnului.

Vă rog să considerați aceste argumente ca fiind nepărtinitoare și reieșite ca urmare a unor cercetări fundamentate metodologic și efectuate la nivel internațional în problema schimbărilor instituționale din sectorul forestier. Ele au doar scopul de a sesiza erorile de interpretare a libertății economice în contextul sectorului forestier. Orice clarificare metodologică poate fi oferită prin referințe la publicațiile și datele existente.

Cu aleasă considerație,

Șef lucrări dr. ing. Liviu Nichiforel

Director proiect INFORMA

Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava